

Introduktion 2

Læreren som facilitator

Her finder du en introduktion til, hvordan du som lærer kan facilitere filosofiske samtaler med dine elever.

Det er vigtigt, at du læser denne inden du igangsætter din første session. Hvis du endnu ikke har læst introduktion 1: "Kom godt i gang med at filosofere", så anbefaler jeg, at du starter der.

Læreren som facilitator

For at kunne lave en vellykket filosofisk samtale, må det være vigtigt, at du – som lærer og facilitator af samtalen – har forståelse for, hvordan det bedst gøres. Derfor kan du her læse om, hvordan du bedst faciliterer en filosofisk samtale.

Peter Worley beskriver lærerens rolle i den filosofiske samtale som en 'nysgerrig facilitator' (Worley, 2019). Det betyder kort, at læreren skal være interesseret i diskussionen på lige fod med eleverne og hjælpe dem i udforskningen af ideerne, men ikke undervise dem eller dele sin egen mening.

Der er i den forbindelse en række forhold, du skal være opmærksom på, når du kaster dig ud i at igangsætte og facilitere filosofiske samtaler med dine elever. Hvis du endnu ikke har læst "Kom godt i gang med at filosofere", så anbefaler jeg, at du starter der.

Forventninger til eleverne

Først og fremmest må det være vigtigt, at du er tydelig i dine forventninger til eleverne. Jeg plejer at sige at eleverne skal "tænke, lytte og tale".

Dertil må det være vigtigt at forklare dem, at det er vigtigt, at de følger "reglerne", for kun på den måde kan vi have en ligeværdig samtale, hvor alle kan blive hørt.

Reglerne

Det er som sagt vigtigt for kvaliteten af sessionen, at eleverne følger reglerne.

Reglerne kan opsummeres i 5 punkter (de er nedskrevet således, at du kan læse dem højt/fortælle dem til eleverne):

1. Man taler kun, når man har bolden/bamsen.
2. Når læreren holder bolden/bamsen oppe i luften, skal der være ro (hvis det går for langsomt, kan du indføre at du tæller ned fra 3 mens bolden/bamsen er i luften).
3. Tag hånden frem (ikke op), når I vil sige noget.*
4. Gør jeres bedste for at lytte til hinanden.
5. Udvis respekt overfor hinanden – vær gode kammerater. (dvs. ikke gøre grin med hinandens svar mm.)

Hvis nogen bryder en regel, så mind dem blot om reglen fx "husk bold–i–luften–reglen", og giv en forklaring på hvorfor reglen er vigtig, hvis det er nødvendigt fx "det er vigtigt at der er ro – så vi kan høre og forstå hinandens ideer".

* Grunden til at eleverne skal tage hånden frem og ikke op, er fordi, at det gør det nemt som lærer at give bolden/bamsen til denne elev, samtidig med at det bryder med den almindelige undervisning.

Facilitering i praksis

Når det kommer til at facilitere filosofiske samtaler, er det afgørende at vælge åbne temaer, stille reelt åbne spørgsmål og have et dialogisk mind–set. Det indebærer at give eleverne plads, at træde i baggrunden som lærer og undlade at tage fuld kontrol over samtalens væsen og retning. Dette mind–set er nøglen til succes, og det understøttes af konkrete didaktiske greb.

Didaktiske greb

Stil kun reelt åbne (autentiske) spørgsmål:

- Stil kun engagerende, filosofiske spørgsmål uden forudgivne svar. Der skal altså være mulighed for mange forskellige svar.
- Åbne spørgsmål kan også sagtens være ja/nej-spørgsmål, hvis de følges op med et "hvorfor".

Træd i baggrunden

- Undgå at blive en del i dialogen.
- Respekter elevernes tempo og undlad at forcere dialogens retning.

Undgå korrekthedsfeedback

- Undlad at bedømme svar som "godt" eller "interessant idé."
- Alternativt svar med "ok" eller "tak" for at signalere forståelse og værdsættelse.

Hjælp eleverne til mere dialog

- Brug makkersnak til at få alle elever med i samtalen.
- Husk at spørge "hvorfor", eller "kan du sige noget mere om det?".
- Lad dem svare på hinandens kommentarer fx "Hvad tænker du om det X siger?".
- Gentag centerspørgsmålet for at holde dialogen på sporet.

Gode råd

1. Skitsér reglerne tydeligt – og håndhæv dem!
2. Tænk på dig selv som en nysgerrig facilitator, der skal hjælpe eleverne med at komme i tale.
3. Tal selv så lidt som muligt.
4. Træd selv ud af rundkredsen.
5. Omfavn at det er anderledes end andet undervisning.

Vejledningen her er i høj grad inspireret af Peter Worleys bog "TÆNK HØJT med dine elever – 25 sessioner, der får hele klassen med", hvilken jeg varmt kan anbefale.

Kilder:

Worley, P. (2019). TÆNK HØJT med dine elever – 25 sessioner, der får hele klassen med. Bloomsbury.